

обмежують права власника, право господарського відання, право оперативного управління та інші належні йому речові права. За умовами дії правовий режим неплатоспроможності є надзвичайним, оскільки передбачає регулювання суспільних відносин в умовах надзвичайного стану, що потребує залучення спеціальних правових засобів, які обмежують права учасників господарських відносин порівняно зі звичайним правовим режимом.

8. Галузевий понятійний апарат. Конкурсне право є складним правовим явищем, структурні елементи якого поєднуються тісними системними взаємозв'язками. Серед основних елементів системи конкурсного права варто виокремити такі:

- законодавство, як зовнішня форма виразу норм із регулювання відносин неплатоспроможності;
- правова ідеологія, зокрема правосвідомість, доктрини конкурсного права, теорії, правова культура тощо;
- правова політика, а саме правотворча діяльність у цій сфері в контексті існуючої цільової спрямованості конкурсного законодавства;
- судова та інша юридична практика;
- інші правові явища (принципи конкурсного права, правовий статус учасників відносин неспроможності, процесуальні механізми тощо).

З урахуванням вищевказаного слід визначитися з обґрунтованістю виокремлення нової галузі – конкурсного права.

Список використаної літератури

1. Общетеоретическая юриспруденция. Учебный курс: учебник [Текст]/ Под ред. Ю.Н.Оборогова. – Одесса: Феникс, 2011. – 436 с.
2. Пригуза П. Д. Правове регулювання процедур банкрутства юридичної особи – відсутнього боржника[Текст]: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04 / П.Д.Пригуза; Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана. – К., 2011. – 20 с.

О. Р. Чебану

студ. I курсу магістратури

спеціальність «Право»

Науковий керівник: к.ю.н., доц. А. В. Смітюх

КОРПОРАТИВНІ ДОГОВОРИ У ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

15 лютого 2018 р. Президентом України був підписаний прийнятий ще 23 березня 2017 р. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо корпоративних дого-

ворів» (далі – Новий Закон), який вносить зміни до Цивільного кодексу України, Законів України «Про акціонерні товариства», «Про господарські товариства» і встановлює правові норми, спрямовані на врегулювання інституту корпоративних договорів [1, 2, 3, 4].

Корпоративний договір як такий призначений для того, щоб учасники господарських товариств могли у законодавчо передбаченій письмовій формі визначити та закріпити взаємні права і обов'язки, також, у пояснювальній записці до законопроекту №4470 «Про внесення змін у деякі законодавчі акти України щодо корпоративних договорів» зазначено, що метою законопроекту є підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах та товариствах з обмеженою відповідальністю [5, п.2].

До цього часу у законодавстві України питання можливості акціонерів та учасників ТОВ укласти корпоративний договір для регламентації взаємних прав та обов'язків не було врегульовано, водночас поширеною була практика неформальних усних домовленостей між акціонерами АТ, або учасниками ТОВ та ТДВ, утім такі домовленості не мали юридичної сили. Єдиною нормативною підставою для укладення корпоративного договору була ст.29 Закону України «Про акціонерні товариства» [3, ст.29], яка визначала лише, що статутом товариства може бути передбачена можливість укладення договору між акціонерами. Наразі даний абзац виключений на підставі Нового Закону.

Відтепер, завдяки Новому Закону, договір про реалізацію прав учасників (засновників) товариства з обмеженою відповідальністю або договір між акціонерами буде укладатись в письмовій формі, а справжність підписів сторін на такому договорі буде засвідчуватись у встановленому порядку, що вказано у ст.51-1 Закону України «Про господарські товариства» [4, ст.51-1].

При укладенні договору про здійснення прав учасників господарського товариства його сторони встановлюють певні (особливі) передбачені договором способи здійснення належних їм прав. Ці способи здійснення прав не заборонені законом або внутрішніми правовими актами товариства, і проявляються у:

- реалізації правових можливостей, що входять до змісту прав учасників товариства (як у формі вчинення певних дій, так і у формі утримання від їх вчинення);
- виконанні обов'язків, покладених на себе за договором учасниками товариства (як у формі вчинення певних дій, так і у формі утримання від їх вчинення) [6, с. 9].

У цих доповненнях міститься певна деталізація предмету договору про здійснення прав учасників (акціонерів). Так, у ч.1 ст. 51-1 Закону України «Про господарські товариства» та ч.1 ст. 26-1 Закону України «Про акціонерні товариства» встановлено можливість погодження між сторонами не лише відчуження але й придбання частки (акцій) за заздалегідь визначеною ціною, а також передбачено досягнення домовленості щодо вчинення дій, пов'язаних із виділом із товариства нової юридичної особи [6, с. 4].

За умовами корпоративних договорів його сторони зможуть взяти на себе зобов'язання реалізовувати свої корпоративні права в спосіб, передбачений законом, та/або утриматися від реалізації таких прав. Ними можуть бути передбачені:

- обов'язок сторін голосувати на загальних зборах в спосіб, визначений договором;
- обов'язок сторін погоджувати придбання або відчуження частки/акції за заздалегідь визначеною ціною та/або в разі настання визначених у договорі обставин утримуватися від відчуження часток/акцій до настання визначених у договорі обставин;
- обов'язок сторін вчиняти інші дії, пов'язані з управлінням суспільством, його припиненням або виділенням з нього нової юридичної особи;
- умови або порядок визначення умов, на яких учасник/акціонер – сторона договору має право або зобов'язаний буде придбати або продати частки/акції товариства, і визначати випадки (які можуть залежати або не залежати від дій сторін), коли таке право чи обов'язок виникає.

Таким чином, в корпоративних договорах можна врегулювати ряд потенційних корпоративних конфліктів і «ступикових ситуацій», які можуть виникати між учасниками/акціонерами ТОВ/АТ. В першу чергу, це стосується ситуацій, коли прийняття будь-якого рішення загальними зборами або наглядовою радою є неможливим через відмінності позицій учасників/акціонерів, які володіють однаковою кількістю голосів (50/50).

Крім того, корпоративний договір може бути укладений між учасниками/акціонерами товариства і кредиторами товариства [7].

Цей договір може передбачати: обов'язок його сторін голосувати у певний спосіб на загальних зборах учасників; узгоджено вчиняти інші дії, пов'язані з управлінням товариства; особливості реалізації учасником товариства переважного права на придбання частки або частини частки іншого учасника товариства; обов'язок

утримуватись від реалізації переважного права; погоджувати відчуження часток; утримуватися від відчуження часток до настання певних обставин; здійснювати інші дії, пов'язані з управлінням товариством, з його діяльністю, припиненням та ліквідацією. Звідси, окрім меж відступлення частки у статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю, встановлених законом або статутом товариства, вони можуть бути також визначені у договорі між учасниками товариства (договорі про здійснення прав учасників товариства) [8, с. 4-5].

Напевно зміни у законодавстві, які дають змогу акціонерам та учасникам ТОВ і ТДВ укладати корпоративні договори матимуть позитивний ефект у майбутньому, адже це дозволить акціонерам та учасникам гарантувати належне виконання взаємних обов'язків сторонами та відповідальність у разі невиконання чи неналежного виконання таких договорів, що дозволить вивести корпоративні відносини у господарських товариствах на принципово новий рівень.

Список використаної літератури

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо корпоративних договорів: Закон України від 23 березня 2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1984-19>. – Назва з екрана.
2. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]: редакція від 07 березня 2018 р. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. – Назва з екрана.
3. Про акціонерні товариства: Закон України редакція від 18 лютого 2018 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/514-17/page2>. – Назва з екрана.
4. Про господарські товариства [Електронний ресурс]: Закон України редакція від 18 лютого 2018 р. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1576-12/paao362#o362>. – Назва з екрана.
5. Пояснювальна записка до Проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо корпоративних договорів: Пояснювальна записка від 19 квітня 2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=58790. – Назва з екрана.
6. Цікало В. Предмет договору про здійснення прав учасників господарського товариства [Текст] / В.Цікало // Підприємництво, господарство і право. – 2017. – №2. – С. 68-73.
7. Свінцицький А. Корпоративні договори: нові можливості та старі проблеми / А. Свінцицький [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://letrado.ua/uk/publikatsiyi/korporativni-dohovory/>. – Назва з екрана.
8. Цікало В. Окремі питання набуття, зміни та припинення прав учасників господарських товариств [Текст] / В.Цікало // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – 2017. – Випуск 64. – С. 151-165.